

ADLERSTRÅHLE, A. E. T

Min lilla stuga : några ord om det egna hemmet och dess bebyggare : af A. E. T. Adlerstråhle.

1905

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

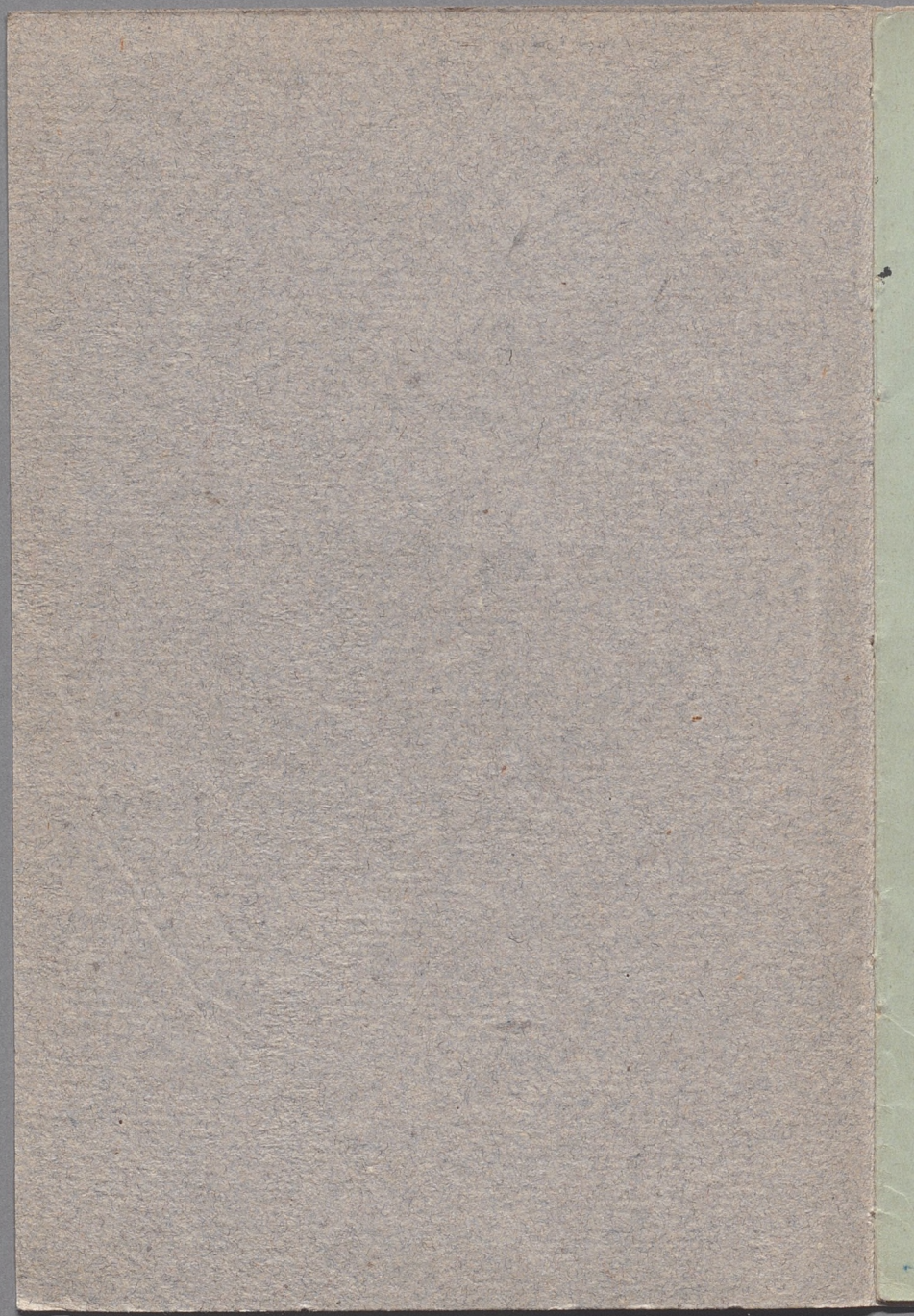
Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Polygr.
Sällsk.

Gustaf-Adolfs-Förbundets föredragsserie

XV.

MIN LILLA STUGA

NÅGRA ORD OM
DET EGNA HEMMET OCH DESS BEBYGGARE

AF

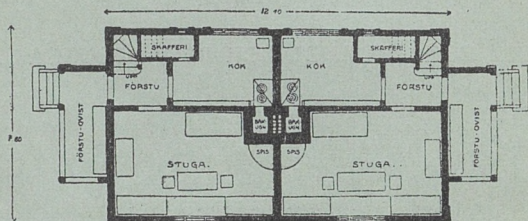
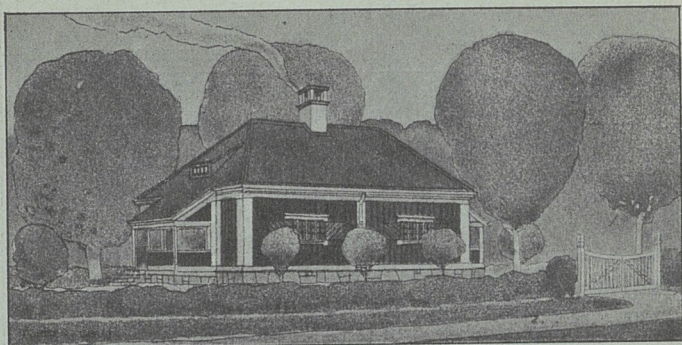
A. E. T. ADLERSTRÅHLE

KAPTEN VID KUNGL. GÖTA LIFGARDE

GUSTAF-ADOLFS-FÖRBUNDET
STOCKHOLM 1905

Säljes till förmån för Gustaf Adolfs-Förbundets verksamhet.

PLAN.

KOSTNADSBERÄKNING FÖR STOCKHOLM.

Grund.....	c:a 450:—	Transport	3,155:—
Trä o. snickeri...	» 1,640:—	Lön för träarbeten c:a	930:—
Mür- o. taktegel..	» 280:—	Måln., tapetsering	» 400:—
Trossfyllning.....	» 80:—	Transporter, frak-	
Glas	» 60:—	ter	» 300:—
Spik, spis, beslag		Diverse oberäkna-	
m. m.	» 275:—	de utgifter.....	» 100:—
Sand, kalk, murar-		flaggstång med	
lön	» 215:—	flagg	» 30:—
Papp, tapeter.....	» 155:—	<i>Summa Kronor</i>	4,915:—
Transport	3,155:—	(För landsorten c:a 25% mindre.)	

MIN LILLA STUGA

NÅGRA ORD OM
DET EGNA HEMMET OCH DESS BEBYGGARE

AF

A. E. T. ADLERSTRÅHLE
KAPTEN VID KUNGL. GÖTA LIFGARDE

GUSTAF-ADOLFS-FÖRBUNDET

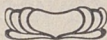
STOCKHOLM 1905

Förslag till program

vid föredragandet af denna uppsats.

- I. *Hör oss Svea (blåses af musiken).*
- II. *»Min lilla stuga.»*
- III. *Vårt land (sjunges).*

MIN LILLA STUGA.*

För att bygga behöfs det penningar, *mycket* penningar.

»Och jag äger icke ett öre» hör jag muren, snickaren och alla andra arbetare utropa.

»Och spara det är då nästan omöjligt på sådana löner och med de dyra lefnadskostnaderna. Det skulle bara kunna blifva ett par öre om dagen.»

Nåväl, börja då med ett par öre! Har du blott väl börjat, så skall det sedan gå lättare. Det är vanan att inbespara utgifter för hvad som är onödigt, hvilket i främsta rummet behöfver inläras. Sparsamheten kräfver hvarken utomordentligt mod eller öfverlägsna själgåfvor eller öfvermenskelig dygd. Därtill fordras endast sundt förnuft och kraft att motstå själfviska begärelser. Därtill tarivas ingen lågande beslutsamhet, endast litet tålig själförsakelse! *Börja!* är dess valspråk. Ju mer sparsamheten öfvas desto lättare blir den, och desto förr lönas den själförsakande för de uppoffringar, han underkastat sig. Huru

* Följande framställning utgör en del af ett föredrag för Göta lifgardes manskap sommaren 1905.

oerhördt själfviskt handlar icke en hvar som i ungdomens och hälsans dagar af sin dagspenning icke lägger af några öre om dagen för att kunna med gladt mod och tillförsikt se framtiden an! Bekvämade man sig blott att då och då försaka någon njutning, ett par halfvor öl eller en och annan sup, så skulle redan därmed mycket vara vunnet.

Låt om oss se till hvad en eller ett par flaskor öl och några supar kunna växa till, om de, i stället för att fastna i krögarens penninglåda, stanna på banken och komma en själf till godo, kanske blifva grundplåtarna till det egna hemmet. Ty *dig själf* komma de ej till godo om de gå till magen. Där och i hufvudet ställa de blott till oreda och fördärf. Två halfvor öl om dagen kosta 20 öre. Det gör per år 730 ölhalfvor eller 73 kronor och på fem år inberäknadt ränta ett kapital af omkring 400 kronor. Har man nu dessutom den vanan eller rättare sagdt ovanan att hvarje dag taga sig en sup, så går det till en utgift under dessa fem år till öfver 100 kronor d. v. s. sammanlagdt med nyss nämnda 400 kronor till *500 kronor eller just det kapital, som vi behöfva för grunden till vår lilla stuga.* Och icke nog med att man genom att försaka eller inskränka bruket af alkoholen har i behåll ett kapital af penningar, som utgör grunden till det egna hemmet; man har äfven ett sådant i en

bättre hälsa, ett friskare sinne. Om du nu i år är eller blir 21 år och börjar *i dag* att på nyssnämndt eller liknande sätt spara, så lofvar jag dig att du kan få sätta eget bo vid 26 års ålder eller t. o. m. tidigare.

Men innan vi gå vidare med beräkningarna för byggandet, så låtom oss tala med några kamrater från 4. kompaniet — representanter för olika yrkesgrenar.

N:r 153 Johansson, som är murare, omtalar att han förtjänar med närvarande timpenning, som är 62 öre, 6,20 om dagen. Med god vilja kan arbete erhållas året om, hvilket gör en inkomst af på 300 arbetsdagar $300 \times 6,20 = 1,860$ kronor. Som nu Johansson har den glädjen att få bo hos sina föräldrar, hvilka han betalar i inackordering för mat 30 kronor i månaden — d. v. s. $30 \times 12 = 360$ kronor — och i hyra 350 kronor, så återstår 1,150 kronor till kläder, skatter och andra utgifter. Om vi nu till kläder och skatter frånräkna 150 kronor, så är Johansson i sådana goda omständigheter, att han skulle kunna efter ett år hafva till och med ett sammanlagdt kapital af omkring 1,000 kronor, d. v. s. *dubbla* den summa, som skulle behöfvas som grundplåt, och således redan *vid 22 års* ålder få sitt egna hem.

Om Johansson i stället för 30 kronor i månaden betalar 50 kronor till inackordering och, i stället

för att afräkna 150 kronor till kläder, skatter och diverse, beräknar ytterligare 300 d. v. s. tillsammans 450 kronor, så återstår likväl en *sparad summa* af 500 kronor.

I de lyckliga omständigheterna att efter ett års tid af sparsamhet och försakelse kunna skaffa sig sitt egna hem äro *alla* vid regementet varande distinktionskorpraler. Jag sade härvid *sparsamhet* och *försakelse*, ty det tarfvar att distinktionskorpralen afstår från de flesta njutningar som kosta penningar och insätter på banken alla sina löneförmåner under året, hvilka med ränta uppgå till omkring 500 kronor. Men då har han ock efter blott ett års försakelse och kraft grundat sitt egna hem. Detta kunna dock icke alla stå ut med, men det alla distinktionskorpraler *borde* kunna göra, det vore att spara *hälften* af sin löneförmåner under två års tid och då stå med det samlade kapitalet 500 kronor och blifva herre i sin egen stuga.

Vidkommande en del andra yrkesmän berättar N:o 159 Lindegren, som är snickare, och N:o 128 Aspman, som är målare, att timpenningen för dem är 60 öre d. v. s. 6 kronor om dagen, hvilket med 300 arbetsdagar gör en inkomst af 1800 kronor för året.

Som utgifterna för hyra, mat, kläder m. m. äro enligt nedanstående af dem lämnade upp-

gifter, skulle deras kassabok vid årets slut kunna tänkas få följande utseende.

Inkomster:

Pr månad 150 kr. 12 × 150	Kr. 1,800
Arbete på öfvertid	» — —
	Kronor 1,800

Utgifter:

Inackordering för hyra och mat m. m. 60 kr. pr månad 60 × 12	Kr. 720
Skatter, kläder m. m.	» 180
Föreningsafgifter	» 50
Nöjen	» 150
Diverse utgifter	» 200
Min lilla stuga	» 500
	Kronor 1,800

Här har nu framdragits några exempel på huru den önskade grundplåten skall kunna förvärfvas. Om man icke på ett eller två år kan komma till målet, så tror jag mig kunna påstå, att de flesta, om de vilja och med kraft sätta det i verket, skola kunna spara åtminstone 100 kronor om året d. v. s. efter fem år vara i besittning af det önskade kapitalet.

Men nu kan det vara på tiden att förklara huru man med 500 kronor skall kunna bygga sig sin egen lilla stuga.

På teckningarna å omslagets innersidor synas två olika typer för egna hem — för ett och för två

hushåll. Teckningarna liksom äfven en reproduktion, hvilken återfinnes på brefkort, utgifna af Gustaf Adolfs-förbundet för Sveriges unge krigsmän, äro genom godhetsfullt tillmötesgående utförda af Arkitekt Torben Grut, och kostnadsberäkningarna synas af tablån.

Däraf framgår att kostnaden för stugan fullt färdig går till 2,480 eller låtom oss säga 2,500 kr.

Om tomten beräknas till 500 kr., så kan följande kalkyl uppgöras. Stugan jämte tomten kosta 3,000 kr. 500 kr. erläggas kontant vid affärens uppgörande, då lån erhållas å de 3,000 kronorna enligt följande grunder.

För att på ett praktiskt sätt främja egnahemsidéns förverkligande erbjuder sig ett svenskt lif-försäkringsbolag att till dem, som önska anskaffa sig ett eget hem i närheten af Stockholm, upplåta tomt samt därå uppföra en solid och treflig stuga om 1 å 2 rum och kök samt på vissa vilkor, endast afsedda att trygga försäkringsbolaget mot direkta förluster, med full eganderätt öfverlåta det hela.

Försäkringsbolaget har vid sina beräkningar utgått därifrån, att den, som skulle förvärfva eget hem genom bolagets medverkan, för det första är fullt frisk, så att försäkringsbolaget kan lämna honom lif-försäkring och vidare att han för försäkringspremiens (en gång för alla) erläggande har disponibelt ett kapital af c:a 500 kr. Lifförsäkringen

jämte in-teckning i fastigheten skall nämligen ut-göra säkerhet för betalningen af tomt och stuga.

Bortsett från försäkringspremien ställer sig utgiften för det egna hemmet, under förutsättning att det hela, som beräknas kosta 3,000 kr., amo-teras på 15 år sålunda:

1:sta året: Amortering 200 kr. + ränta å 3,000 kr. (efter 5%) 150 kr. = 350. 2:dra året: Amortering 200 kr. + ränta å 2,800 kr. (efter 5%) 140 kr. = 340. o. s. v. med en minskning af 10 kr. pr år.

Vid utgången af det 15:de året äro inga af-gifter att erläggas, utan äger han då gravations-fritt sitt egna hem samt har dessutom en lif-för-säkring med fullt inbetald premie å c:a 1,500 kr., hvilka utfalla vid hans frånfälle till maka och barn.

Som bekant har Riksdagen beslutat, hvilket sedermera af Kungl Maj:t godkänts, att till en egnahemslånefond anslå 10 mill. kronor att på vissa villkor under åren 1905—1909 utgå som lån af maximum 5,000 kronor till jordbrukslä-genhet och 3,000 kronor till bostadslägenhet.

Den egnahemsbildande arbetaren (låntagaren) får dock icke sitt lån direkt ur egnahemslåne-fonden, utan har Kungl. Maj:t förslag om anli-tande af mellanhänder kommit till användning på det sättet att staten beviljar lånen till hushåll-ningssällskap, aktiebolag och föreningar, hvilka

så att säga blifva låneförmedlare. Beträffande dessa lån är bland annat bestämdt att lån få utlämnas endast för bildande af egna hem på landsbygden d. v. s. å mark, belägen utom stadsdomstols jurisdiktion. Dylika egnahemslån få utgå endast för förvärf af sådant eget hem, där låntagaren äger såväl jordområde som därå uppförda byggnader. Vissa grunder och villkor äro i öfrigt uppställda för lånens erhållande, hvilka vi här förbigå. Till belysande af detta slags lån och till jämförelse med nyss anförda lånesätt i förening med lif försäkring torde följande exempel kunna tjäna.

För stugan jämte tomt beräknas 3,000 kronor. Lån kan då af staten beviljas på högst $\frac{3}{4}$ af beloppet d. v. s. 2,250 kronor under det att återstående 750 kronor skola finnas i kontanter eller på annat sätt tillgängliga. För det af staten beviljade gäller i hufvudsak följande. Amorteringstiden för bostadslägenhet är 21 år, och ränta och amortering på halfva lånet, för 2,250 = 1,125 kr. blir således 78 kronor 75 öre jämte 3,6% ränta å stående delen, likaledes 1,125 kronor, 40 kronor 50 öre eller tillsammans 119,25 kronor.

Statslånets stående del, i detta fall 1,125 kronor, kan i regel icke från statens sida uppsägas förr än amorteringsdelen till fulla guldits, och åtnjuter låneförmedlaren därvid 6 månaders uppsägning. Den stående delen skall dock i hvarje

fall vara gulden inom 5 år från det sista afbetalningen å amorteringsdelen bort fullgöras. Således bör i detta fall den som skall bygga sin stuga hafva 750 kronor kontant, under 21 års tid erlægga 119:25 kronor för lån af 2,250 kronor samt efter dessa 21 års förlopp hafva disponibelt till återbetalning 1,125 kronor. Eller för att räkna på ett annat sätt: 750 kronor kontant och omkring 150 kronor om året under 21 års tid, då jämväl är inberäknadt en summa årligen att insätta på bank för att bilda det till återbetalning afsedda stående statslånet 1,125 kr.

I detta fall är man emellertid ej såsom i förstnämnda exempel tryggad genom lif försäkring, och amorteringstiden är här 21 år i st. f. där 15 år. Dessutom tillkommer en viss svårighet till följd af de många sökande att erhålla ett dylikt lån ur egnahemslånefonden.

Detta är nu några af sätten för erhållandet af sin egen lilla stuga och egna torfva.

För stadsbon är det emellertid oftast omöjligt att inom stadens hank och stör kunna få köpa tomt för nu nämndt pris, utan man blir hänvisad till kringliggande trakter, som hafva goda förbindelser. Men beträffande Stocholm finnas sådana dels å plats hvilken, såsom nyss nämndt, lif försäkringsbolaget kan upplåta, dels å andra platser*.

* Underrättelse om dessa tomters belägenhet liksom äfven råd och upplysningar i egnahemsfrågan lämnas

Äfven inom städerna kunna tomter erhållas på arrende; så t. ex. ha Stockholms stadsfullmäktige genom beslut å sammanträde den 2 juni i år upplåtit på 30 år kvarter inom staden att på vissa villkor bebyggas med arbetarebostäder. Ehuru det icke är så tilltalande, ett dylikt hem, hvilket jag efter vissa år måste lämna, som min egen lilla stuga, så har dock denna markupplåtelse vissa fördelar och beröra särskildt Stockholms arbetare, hvarför jag här vill lämna en tablå öfver huru en dylik bostad kunde åstadkommas. Enligt stadsfullmäktiges beslut har Drätselnämndens första afdelning bemyndigats dels att till lämpliga hyresgäster för uppförande af arbetarebostadshus af trä, innehållande lägenheter om enkelrum eller ett rum och kök, på trettio år uthyra lämpliga tomtområden i kvarteren Melonen (se karta!), Tumstocken, Knifven, Haglet och Ruddammen mot en årlig hyra af 10 öre kvadratmetern och med rätt för staden att sex månader efter uppsägning återtaga upplåtet område, dock med skyldighet för staden att om sådant återtagande äger rum inom trettio år efter upplåtelsen, antingen på sin bekostnad flytta åbyggnaderna till annan lämplig plats eller

kostnadsfritt af arkitekt Grut och af mig. Pr post under min adress:

Sekreteraren i Gustaf Adolfs-Förbundet för Sveriges unge krigsmän, *Stockholm*.

ersätta hyresgästen en trettiondel af byggnadernas värde — sådant det omedelbart efter deras uppförande blifvit af stadens byggnadskontor uppskattadt — för hvart och ett af åren, som vid tiden för återtagandet återstår; dels att vid sådan öfverlåtelse fästa sådana villkor, att hyrorna för de lägenheter, som uppföras å upplåtet område, sättas till belopp, som med hänsyn till villkoren för upplåtelsen må anses skäligen; och dels att af omhänderhafda medel bestrida kostnaderna för de upplåtna tomternas provisoriska ordnande och förseende med vatten och aflopsledningar samt belysning.

Utgående från den beräkningsgrunden att den större stugan, d. v. s. för två hushåll, byggdes så, med de ordningsföreskrifter som gälla, att det skall vara 9 m. till tomtgränsen, skulle omkring 6 dylika hus kunna uppföras på 5,000 kvadratmeter och således den årliga hyran för ett hushåll blifva omkring 50 kr. för stugan med ett rum och kök jämte en liten trädgårdstäppa. Enligt n:r 109 Nordquists, som är trädgårdsmästare, beräkningar och planer skulle på denna trädgårdstäppa, som är 400 kvadratmeter pr hushåll, kunna uppdragas icke så obetydligt med trädgårdsalster, hvilka icke blott komma att förse köket med grönsaker, utan äfven sprida glädje och trefnad omkring sig.

För uppförandet af en dylik bostad fordras

det emellertid penningar, och som lån å en dylik byggnad uppförd å ofri grund är svårt att erhålla, alldenstund ett sådant hus ej kan in-tecknas, få andra sätt tillgripas. Ett sätt vore om 8 å 10 arbetare i olika fack bildade en bostadsförening med uppgift att årligen uppföra och bland medlemmarna utlotta en stuga för två hushåll. Om man nämligen utgick från att hvarje arbetare satsade med omkring 500 kr. årligen under dessa 4 å 5 år eller gjorde motsvarande arbete, skulle hvar och en af dessa 8 å 10 arbetare efter 4 å 5 år kunna sitta i sin egen bostad blott med erläggande af en hyra af 50 kr.

Men som sagdt, ehuru en sådan bostad gifvetsvis har sina fördelar genom att hyran efter dessa 4 å 5 år blir billigare, än hvad annars här i Stockholm är fallet, så torde detta sätt dock ej kunna jämföras med erhållandet af en på fri grund uppförd egen stuga.

Genom att vi således från och med i dag besluta oss för att försaka en eller annan njutning och börja att spara, har jag därmed ej velat förfäktat införandet af snikna och giriga vanor. Nej, gnidaren, ockraren och girigbuken dem hatar man, men hvad jag med dessa ord

velat yrka på är, att man skall tänka på framtiden, att man under den goda tiden skall rusta sig för att möta den dåliga, som nästan utan undantag alltid följer den förra i spåren, att man skall sammanspara en liten summa som blir grunden till det nya hemmet, ålderdomens skydd, för att bevara sin själfaktning, öka sin personliga trefnad och trygga sin samhällsställning. Sparsamheten är ej någon släkting till girigheten, ockret, vinningslystnaden, själfviskheten. Hon är nätt upp motsatsen till dessa vidriga böjelser. Vi spara

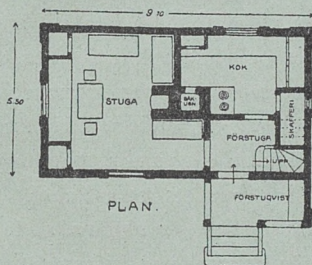
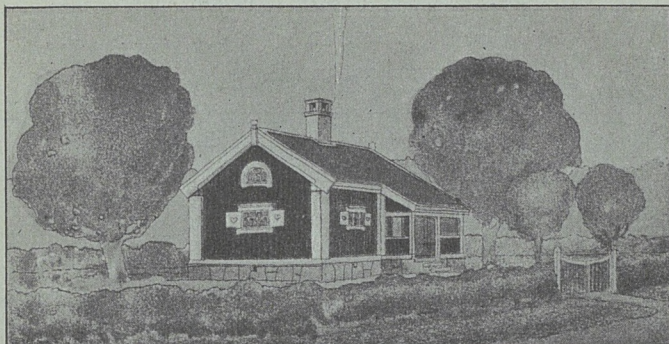
»Ej för att samla kistan full
Ej för att skryta med vårt gull
Men för det ärofulla i
Att ej bero, men vara fri.»

Ja, för att blifva fria, duktiga svenska män, dugliga medborgare i samhället, hvilket med en militärisk uppfostran, en härdad och god utbildad kropp, ej förstörd af spritdrycker och lättsinnigt lefverne, med ett gladt sinne och en god portion själförtroende bör blifva Eder lätt: ja, för att skaffa Eder ett eget hem, en egen liten torfva, där det kanske finnes plats för tvenne att bo och bygga, för att skaffa en aldrig fader eller moder eller bispringa en broder eller system, för de orsakerna skall kapitalet samlas och stugan byggas. Och samtidigt med att kapitalet växer och stugan kommer i höjd, växer

kroppen till i friskhet, karaktären i styrka, och man blir en svensk man i ordets vackraste bemärkelse, en heder för det arbetsfack och det regemente man tillhör eller en gång tillhört, beredd att, om ovän hotar, skynda till fanorna för att med då samlade och sparade krafter värna om sitt hem och deltaga i striden för vårt kära, gamla, ärorika fädernesland,

Vårt Sverige!

KOSTNÄDSBERÄKNING FÖR STOCKHOLM.

Grund.....	c:a	235:—	Transport	1,575:—
Trä o. snickeri ...	»	830:—	Lön för träarbeten c:a	475:—
Mur- o. taktegel..	»	130:—	Måln., tapetsering	» 210:—
Trossfyllning.....	»	40:—	Transporter, frak-	
Glas	»	30:—	ter	» 150:—
Spik, spis, beslag			Diverse oberäkna-	
m. m.	»	135:—	de utgifter.....	» 40:—
Sand, kalk, murar-			Flaggstång med	
lön	»	95:—	flagg	» 30:—
Papp, tapeter.....	»	80:—		
Transport	1,575:—		Summa Kronor	2,480:—
			(För landsorten c:a 25 %mindre.)	

GUSTAF-ADOLFS-FÖBUNDET för Sveriges unge krigsmän, stiftadt i Stockholm den 7 jan. 1904, har till uppgift att hos arméns och flottans unga manskap öka kunskapen om Sveriges land och folk, stärka känslan för hembygden och kärleken till fosterlandet samt främja gudsfruktan och sedlighet.

För detta ändamål vill förbundet, i samråd och samförstånd med vederbörande militära chefer och befälhafvare ställa sin verksamhet till officerskårernas förfogande genom att anordna muntliga föredrag och tillhandahålla för uppläsning afsedda uppsatser, helst i förening med sång, skioptikonbilder m. m.

För öfrigt vill förbundet låta sig angeläget vara att efter lokala och andra förhållanden söka för sin verksamhet finna sådana former och medel, som kunna tilltala, lifva och värma landets unga försvarare.

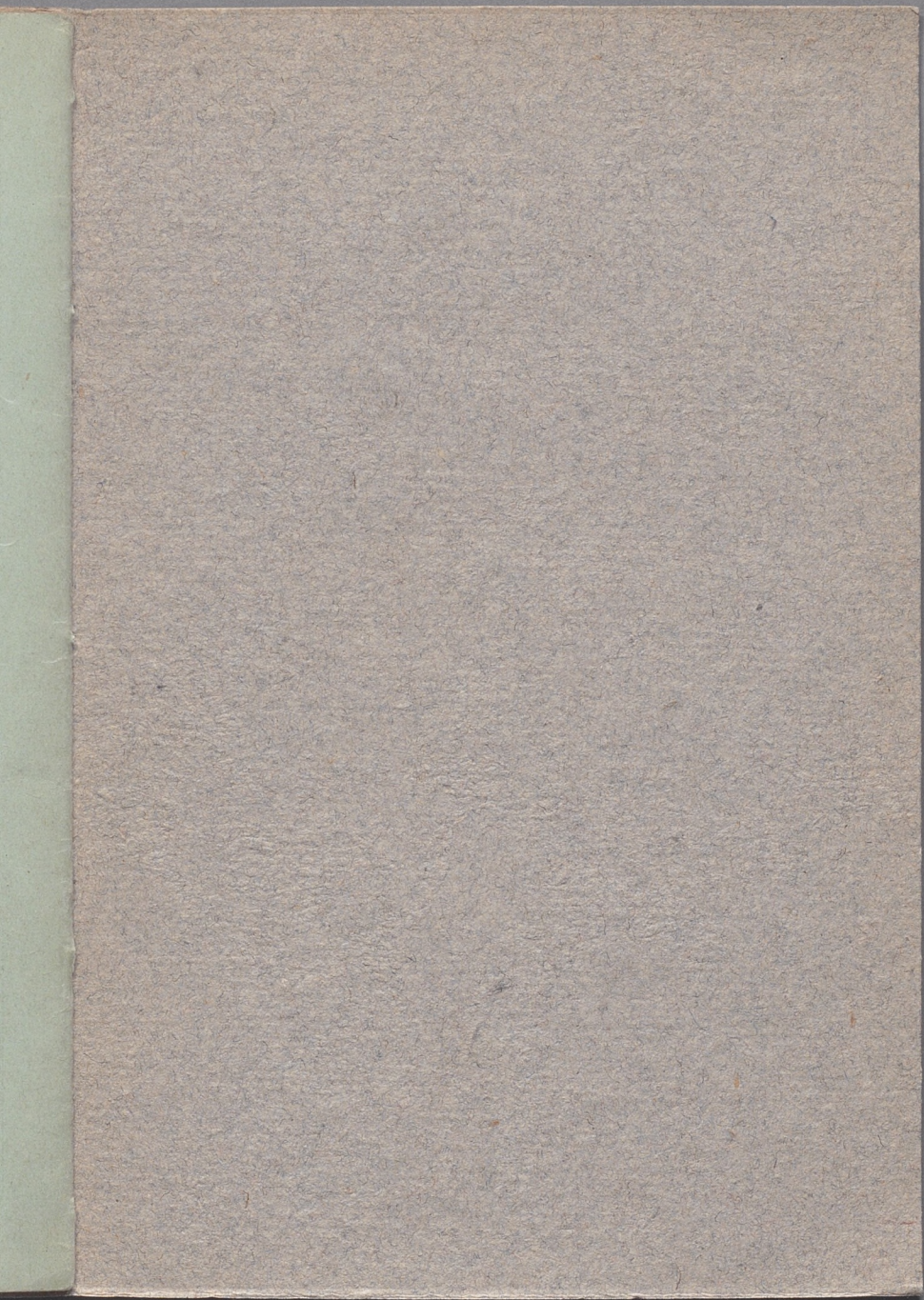
Politiska, sociala eller andra tvistefrågor för dagen få ej indragas i förbundets verksamhet.

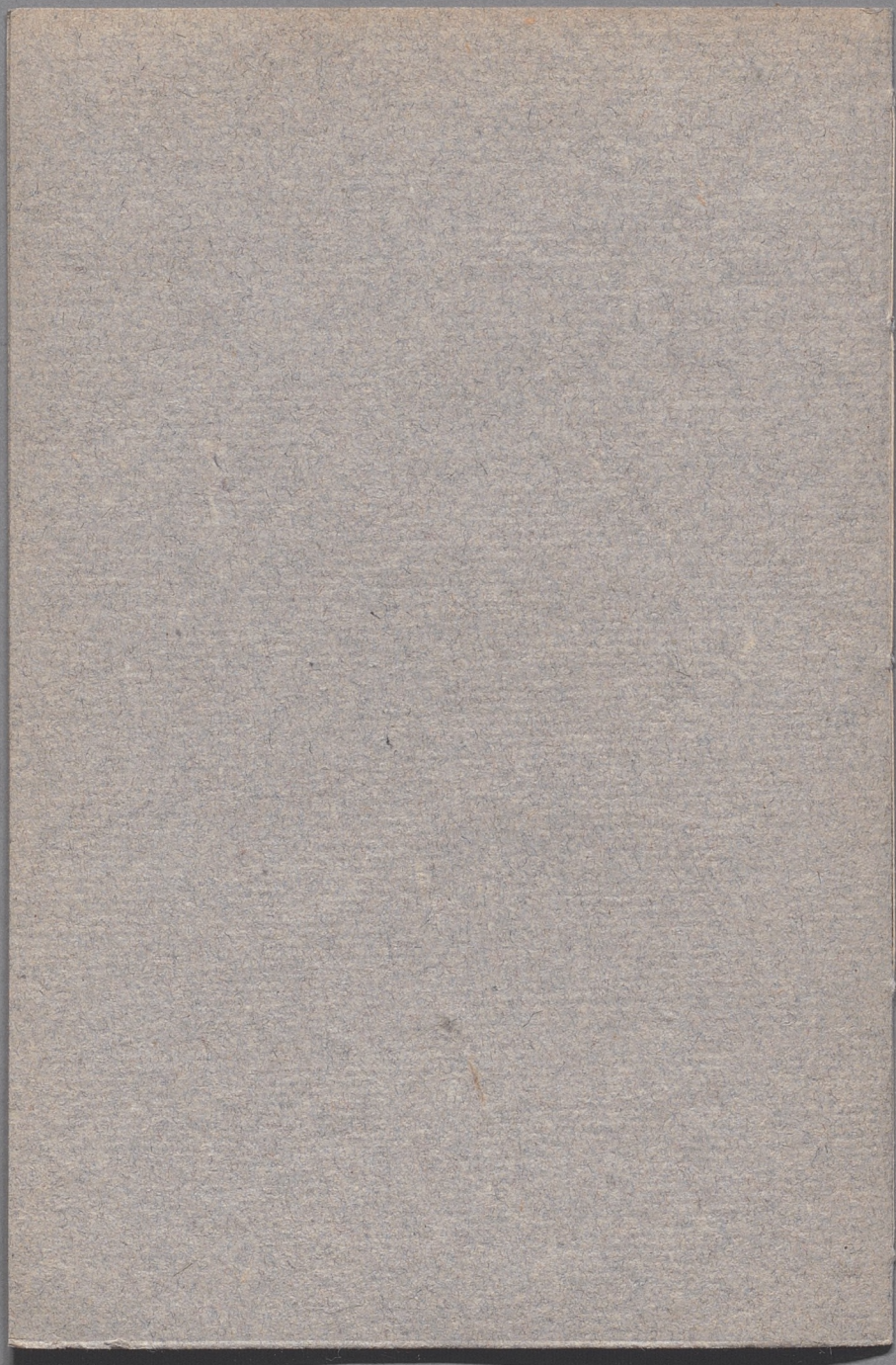
Förbundets medlemmar utgöras af för dess syfte intresserade män och kvinnor, hvilka antingen en gång för alla erlagt en summa af minst 10 kr. eller årligen betala minst 1 kr.

Anmälan om medlemskap kan göras hos någon af styrelsens medlemmar eller hos *Gustaf-Adolfs-Förbundets sekreterare* (adress Stockholm), som ock meddelar närmare upplysningar om förbundet.

Upplysningar, råd och förslag samt erbjudanden rörande verksamhet för Sveriges värnpliktige i ofvan angifna anda mottagas med tacksamhet af sekreteraren eller förbundets ordförande, direktör *T. Holmberg, Tärna.*

1905

www.books2ebooks.eu